

بررسی علل ناکامی تیم های ملی فوتبال جوانان جمهوری اسلامی ایران در مسابقات قهرمانی فوتبال جوانان آسیا طی ۲۰ سال (۱۹۷۸-۱۹۹۸)

مجری: سید نصرالله سجادی

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران - ۱۳۸۰

فوتبال در کشور ما از حدود ۷۰ سال قبل آغاز شده است و از همان ابتدا با شتاب قابل توجهی در جامعه گسترش یافته است. از آنجا که این بازی نیاز به ابزار زیادی ندارد و وسایل این رشته ورزشی نسبتاً ارزان است و بیشتر مقررات آن به آسانی قابل درک، لذا مشتاقان زیادی را گرد هم آورده است.

شور و اشتیاق عموم مردم خصوصاً تماشاچیان و بینندگان تلویزیونی، این نکته را پررنگ می کند که پیروزی های این رشته به همان نسبت که می تواند غرور آفرین باشد، شکست های پی در پی نیز موجبات تلخ کامی و نتیجه گسترش نوعی روحیه یاس و ناامیدی را تقویت می نماید که این برای طیف عظیم علاقه مند آن جامعه ما چندان مطلوب نمی باشد.

در گذشته نه چندان دور تیم ملی فوتبال جوانان کشورمان در مسابقات آسیایی چندین بار موفق به کسب مقام قهرمانی شد، و در طی بیست سال گذشته (۱۹۷۸-۱۹۹۸) نه تنها موفق به تجدید این عناوین نشد، بلکه در اکثر اوقات در مرحله مقدماتی متوقف گردید. پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی با عنایت به این ناکامی ها در پی بررسی علل آنها شد، و این تحقیق صورت گرفت. هدف کلی: بررسی علل ناکامی تیم ملی فوتبال جوانان در مسابقات قهرمانی آسیا و نگاهی اجمالی به وضعیت پیشین بوده است. اهداف ویژه تحقیق:

۱. پژوهش در زمینه عواملی که موجبات موفقیت جوانان در قبل از سال ۱۹۷۸ شد.

۲. تحقیق و بررسی در مورد بسترهای پرورنده عوامل سازنده موفقیت های گذشته

۳. پژوهش در خصوص روند طی شده در سال های ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۸

۴. ارائه راهکارهای علمی و چشم انداز آینده.

روند تحقیق: به منظور جمع آوری اطلاعات لازم برای پاسخگویی به سؤالات گوناگون این تحقیق از روش مقایسه استفاده شد. با سود بردن از مطالعات کتابخانه ای، تهیه سه نوع پرسشنامه خاص برای بازیکنان و مربیان تیم های ملی جوانان و صاحب نظران و انجام مصاحبه و تماشای چند فیلم از بازی های تیم ملی فوتبال کار جمع آوری اطلاعات به اتمام رسید.

نمونه آماری: نمونه آماری این تحقیق جمعاً ۱۱۶ نفر متشکل از افراد زیر بوده است.

الف) ۲۳ نفر از مسئولین بازیکنان اسبق تیم ملی فوتبال جوانان، پیشکسوتان

ب) ۴۳ نفر از صاحب نظران و دست اندرکاران و ...

ج) ۵۰ نفر از بازیکنان تیم های ملی جوانان در دوره زمانی تحقیق اسامی تمامی ۱۱۶ نفر با مسئولیت و کسوتشان در پیوست شماره ۳ آمده است. یافته های تحقیق:

از آنجا که عنوان تحقیق پژوهشگر را در پی کاویدن مجموعه عوامل و اسباب ناکامی وامی داشت، منطق تحقیق ایجاب می کرد که سبب‌سازهای کامیابی پیشین بررسی شود. و دو دوره متناوب توفیق و عدم توفیق در مقابل هم قرار داده شود. بدین روی پژوهش با تبعیت از روش مقایسه مجموعه سبب های رقم خورده دوران کامیابی دهه پنجاه را تحلیل و سپس دگرگونی همان اسباب را در طی دو دهه ناکامی بررسی کرده است.

پژوهش "علل ناکامی تیم های ملی فوتبال ایران" در یک سیر منطقی و مرتبط ابتدا "وضعیت پیشین" منجر به کامیابی دهه پنجاه را بررسی، سپس "روند طی شده" در حد فاصل ۱۳۵۸-۱۳۷۸ را پی جویی، نگاه "وضع موجود" را تشریح و نهایتاً "چشم انداز های و راه کارها"ی خود را ارائه می دهد.

بدین منظور موضوع در چهاربخش زیر دسته بندی شده که جمع بندی نتایج هر بخش بدین قرار است:
بخش اول: بررسی تحلیل پرسشنامه ها

جمع بندی: آموزش فوتبال بدون برنامه مشخص، هدر رفتن منابع انسانی (بازیکنان) تنها ۲۶٪ بازیکنان جوان به تیم های بزرگسالان رسیدند، برگزاری اردوهای ناکافی و به روش سنتی، تدارکات در حد متوسط، عدم امنیت شغلی در نزد مربیان، عدم بهره گیری از مشاورین علمی و کادر پزشکی لازم در کنار تیم = وجود اشکال در برنامه ریزی، سازماندهی، تدارکات فدراسیون فوتبال و وجود مشکلات فنی.

بخش دوم: بررسی وضعیت پیشین

جمع بندی: ترکیب همزمان و منطقی و منطقی عوامل دست اندرکار همچون بسترهای پرورنده و آماده ساز، مساعد بودن شرایط ذهنی، فرهنگی و روحی-روانی، ثبات مدیریت، برنامه داری و سازمان یافتگی، آموزش، آموزش پذیری، جایگاه اعتماد بخش مربی و رقابت و تماس، توفیقات سلسله ای دهه ۵۰ فوتبال در رده سنی جوانان را اعم از:

- پشتوانه سازی

- تغذیه

- کسب پیاپی عنوان

- و برتری مطلق در قاره در رده های سنی جوانان و بزرگسالان.

را رقم زد. به دیگر تعبیر امتزاج نهادهای پایه، آموزش، برنامه، سازمان و رقابت به پشتوانه و نتیجه انجامید.

بخش سوم: روند طی شده

در دو دهه اخیر با حذف بستر های پرورنده، در هم ریختن شرایط فرهنگی، نامساعد شدن موقعیت روانی-ذهنی، بی ثباتی مدیریت، فقدان برنامه و سازمان خروج از کوران رقابت، فراموشی آموزش، کاهش ضریب

آموزش پذیری، فقدان ثبات جایگاه مربی و افت فاحش تکنیکی و تاکتیکی، زمینه ها و روابط پیشین تغییر یافت و فوتبال جوانان ما بی پشتوانه شد و عوامل فنی و اندازه های فنی رو به نزول گذاشته و از کسب نتیجه به دور ماند.

بخش چهارم: وضع موجود

جمع بندی: در تحلیل وضع موجود علیرغم تنگناهای تاریخی، گشایش مالی، در اختیار بودن امکانات قابل توجه، رقابت های محدود شد، دو عامل جدید در بافت فوتبال به صحنه آمد.

-شهرداری

- مدرسه فوتبال

اولی به برگزاری مسابقات محلی کمک کرد، جدا از ناپایداری و عدم استمرار، هیچ کاه در اندازه ای نبوده است که جانشین سازمان محلات کارآی دهه ۴۰ شود.

دومی به دایر نمودن در فصول تابستان بسنده کرد، اکثریت اعضای آن از طبقه مرفه و به صورت، تفریحی حضور یافتند. و صرفاً برای کسب درآمد بوده است. علیرغم آن که در طول چهارسال گذشته (۱۳۷۵-۱۳۷۹) شرایط از نظر تدارکات و حمایت ها بهبود یافته و مربی به مدت یک سال و نیم با تیم ملی جوانان در اردو کار کرده، اما عوامل اصلی همچون آموزش، فرهنگ حاکم بر فوتبال و ... تغییری نکرده که پایداری در این صورت رخ نخواهد داد.

بخش پنجم: چشم انداز ها و راهکارها

جمع بندی: احیای بسترها با توجه به شرایط کنونی، بازسازی فرهنگی، ثبات در مدیریت کلان فوتبال، تاسیس سازمان جوانان پایدار، تقویت سازندگان، آموزش، مدارس فوتبال به صورت جدی و با برنامه، یافتن حامیان مالی، تعریف کردن مناسبات مالی، برداشت جدید از اردو-مسابقات تدارکاتی، خدمات تکمیلی، و توجه به امکانات و تجهیزات، از جمله موضوع هایی است که پیشنهاد نگاه جدید به فوتبال را می طلبد.

واژه های کلیدی: فوتبال، ایران، جوانان، مربی، آموزش، تمرین، فیفا (FIFA)

کلمات کلیدی: تیم ملی فوتبال، مسابقات فوتبال نوجوانان قهرمانی آسیا، ناکامی، تماشاگران